

ding central del grup, De Benedetti controla d'una banda un grup en el camp de les finances i les assegurances i de l'altra, el grup industrial CIR, a través del qual té a les mans les diverses indústries participades.

Entre aquestes hi ha grans holdings d'implantació estatal: Cofir, a Espanya, i Cerus, a França, a través del qual el magnat italià ha aconseguit el control majoritari de la Société Générale de Belgique. □

NARRATIVA ITALIANA CONTEMPORÀNIA

«Ma s'è veramente desta?»

Els nous narradors italians busquen, cadascú pel seu compte, sortides a l'esgotament d'una manera de fer literatura. I, tot i que la propaganda i la gasetilla ens diuen que en el camp de la literatura Itàlia es desperta, caldria preguntar-se si és realment així.

Jordi Cornudella

Fa poca cosa més d'un any, en aquesta mateixa revista (EL TEMPS, núm. 136), Oriol Castany publicava una breu reflexió sobre la nova narrativa que començava a arribar d'Itàlia. L'article duia per títol un vers de l'himne de la república: «Itàlia s'è desta», i constatava com la literatura no s'havia quedat enrere en el tren del *risorgimento* que ha omplert Europa de productes «made in Italy». Però, després de passar revista a uns quants dels noms més significatius d'aquesta fornada de narradors, advertia: «caldrà parlar i discutir sobre la validesa d'aquests nous escriptors... Caldrà esperar que la crítica italiana es desperti del seu malson per veure quins camins pren aquest debat».

No sé si els crítics italians, en lloc de dedicar-se a la feina, continuen tancats a casa esperant que se'ls encengui el llum que els permeti de fer-se tan milionaris com Umberto Eco (el primer ambaixador, amb *El nom de la rosa*, de la narrativa més recent del seu país), però des d'aquí ja tenim més elements que aleshores per esbossar una valoració. Perquè, si fa un any només s'havien traduït al català la primera novel·la de Pazzi (*Buscant l'Emperador*) i un recull de contes de Tabucchi (*Petits equívocs sense importància*), ara s'han afegit a la llista quatre novel·les més: *El fil de l'horitzó*, de Tabucchi, *Atlas occidental*, de Daniele Del Giudice, i *Ocells de gàbia* i *Yucatan*, d'Andrea De Carlo. La primera constatació que s'imposa és, doncs, que l'etiqueta funciona: els editors catalans (almenys cinc) compren narrativa contemporània «made in Italy». Si el públic acull més o menys favorablement les propostes d'aquests editors, ja són figures d'un altre paner; tot el que podem saber, de moment, és que la crítica els ha fet prou cas.

Roberto Pazzi.

Ara bé, en la importació d'aquests autors hi ha, en realitat, més d'una anomalia. Val la pena que parlem, si més no, de dues. La primera no costa gens detectar-la, perquè és una característica evident del mercat català: el fet que està fortament condicionat pel mercat espanyol. Aquesta és la raó, sens dubte, que només de Pazzi s'hagi traduït la primera obra (perquè van aparèixer alhora les versions catalana i castellana), mentre que en els casos de Del Giudice i De Carlo s'ha començat per la segona. Per Tabucchi, la cosa no és greu: a banda que és el més prolífic de tots quatre, és també el menys desigual en la seva producció. L'aposta per Del Giudice i per De Carlo, però, podria girar-se en contra dels editors, apressats per l'avantatge de les traduccions castellanques: si *Lo stadio di Wimbledon* (Del Giudice) podia engrisar a llegir *Atlas occidental*, a qui hagi llegit la segona novel·la, potser li costarà bastant de creure's que la primera és tan notable com realment és.

El mateix, i encara amb més èmfasi en la pèrdua d'atractiu de les obres successives (i potser també amb menys èmfasi en la qualificació de la primera), es pot dir de *Treno di panna* (De Carlo) en relació a *Ocells de gàbia* i *Yucatan* (i a *Macno*). El cas de Pazzi és, en això, semblant: *Buscant l'Emperador* és una novel·la molt més convincent que les dues posteriors, *La principessa e il drago* i *La malattia del tempo*, però en canvi la primera és justament la que qualsevol lector pot adquirir en català.

La segona anomalia que s'ha produït en la importació d'aquests autors és el reduccionisme amb què els ha tractat algun crític, donant-ne una falsa imatge. Fixem-nos en els quatre autors que han estat traduïts: Antonio Tabucchi va néixer el 1943, Roberto Pazzi el 1946, Daniele Del Giudice el 1949 i Andrea de Carlo el 1952. Tots ells, per tant, pertanyen (com Busi, com Tondelli i *tutt'e quanti*) a la primera generació de nascuts després de la Segona Guerra Mundial, és a dir, al que correspon, aquí, a la generació li-

Aldo Busi.

terària dels setanta. Fallides les temptatives d'avantguarda dels anys seixanta (i és curiós que sigui justament un teòric del «gruppo 63», Umberto Eco, qui els hagi obert ara les portes a l'estranger), el precedent immediat, per aquests nous escriptors, no podia ser sinó la gran tradició del *realismo* que ha imperat a Itàlia, amb tants prefixos i epítets com convingui, almenys des dels anys trenta (de Vittorini i Pavese fins a Piero Chiara, passant per Bas-

El miracle Giorgio Armani

El món de la moda italiana està quallat de noms, Ferruti, Moschino, Gianni Versace, Valentino... però, sens dubte, el més important és Giorgio Armani

Empar Cortés

Daniele del Giudice.

sani, Morante, Passolini o Sciascia). És en contra del *realismo*, doncs, que es vol definir la seva literatura, fins i tot si alguna vegada n'usen les tècniques. Però, al marge d'aquesta oposició abstracta, les idees literàries que els mouen són absolutament diverses. Com ells mateixos no es cansen de repetir, no hi ha cap altre tret que els uneixi. Ni tan sols aquella «recerca del buit» amb què Julià Guillamon (*Avui*, 17-XII-1987) pretenia caracteritzar tota la «nova literatura europea» (i a dins del sac hi volia fer cabre el *novíssim* Bernhardt!). No hi ha «versió italiana» del «tractament del buit»: els nous narradors italians estan buscant, cadascú pel seu compte, sortides a l'esgotament d'una manera de fer literatura. Segons Pazzi, que es posa al costat dels grans realistes del XIX i de García Márquez, Del Giudice s'assembla llunyanament a Calvino, Tabucchi a Borges i Busi a Miller. No cal estar-hi d'acord, però si res es pot dir, de moment, d'aquesta generació, és que encara cap d'ells (amb l'excepció de Tabucchi) no ha estat capaç de demostrar, insistint-hi amb èxit per donar-nos justament allò que esperàvem en lloc de sorprendre'ns cada vegada amb una obra més tova, que la manera que el distingeix és vàlida.

Potser la narrativa de Pazzi, o Del Giudice o d'Aldo Busi (o de Pier Vittorio Tondelli, o de Francesca Duranti, o de Marta Morazzoni, per afegir noms a la llista) acabaran consolidant-se. Per ara, la propaganda i la gasetilla ens diuen que, també en el camp de la literatura, Itàlia s'ha despertat. *Ma s'è veramente desta?* □

Més que un estilista, Armani és avui dia un mite viu. Nascut a Piacenza, el 1934, no hi ha en la seua biografia familiar cap element que pugui relacionar-lo amb la moda. Als 18 anys abandona la Medicina, carrera que havia iniciat, i comença a treballar com a ajudant de fotògraf en La Rinascente, uns grans magatzems. Al cap de poc, el traslladen a la secció d'aparadors i el fan encarregat del departament de proveïdors de roba masculina. Comença, a partir d'ací, el seu contacte amb el món de la confecció.

Nino Ferruti, propietari de «Hittman» —empresa que abasteix amb els seus models La Rinascente— li proposa abandonar els grans magatzems i començar a treballar per a ell com a dissenyador. Armani accepta i es tanca en el cau de Ferruti durant set anys, temps necessari per poder arribar a conèixer les teles i per connectar amb tot l'entramat de la indústria tèxtil.

El 1974, Armani fa amistat amb Sergio Galeotti, un jove dissenyador milanès que treballa en un estudi d'arquitectura i junts decideixen instal·lar-se pel seu compte. Formen una societat al cinquanta per cent i facturen durant el primer any de vida del tàndem vui-

Giorgio Armani.

tanta milions de pessetes. Onze anys més tard, el miracle s'havia produït i la societat Armani-Galeotti factura vuitanta mil milions de pessetes, cent cinquanta milions diaris.

El secret de l'èxit

¿Quin és el secret d'aquest èxit? Segons declara el mateix Armani, «el reconeixement al valor del treball. Jo, per la meua banda, he contribuït perquè fóra possible mitjançant un esforç diari de coherència i bon gust». Els economistes hi deuen trobar, segurament, més explicacions; els interessats en moda ens limitem a constatar com un estilista, dotat d'un sentit extraordinari de l'equilibri, és capaç, cada vegada que puja a la passarel·la, de continuar sorprenent amb una moda còmoda i simple, on tot és conjuga per a aconseguir el mateix efecte: naturalitat.

El setmanari *Time* li dedicava fa mesos la seua portada i referint-se a les modificacions introduïdes per ell en les jaquetes —canvis en la col·locació de botons, modificació interior de l'estructura i baixos més llargs— deia, «qui ha fet això ha tallat les corretges, i ha tret els llaços a una camisa de força».

Model de Giorgio Armani.